

achtergrond

Robert Schuman is ook in onze tijd **nog**
altijd relevant

DOOR CARMEN MONTÓN LECUMBERRI

Margriet Krijtenburg promoveerde op Robert Schuman en schreef zelfs een kinderboek over deze 'vader van Europa'. Een man met ideeën die tot op de dag van vandaag de moeite waard zijn.



Robert Schuman was ook een man die vanuit zijn geloof leefde. Op deze archiefphoto uit 1953 staat hij samen met kardinaal Angelo Roncalli, de latere paus Johannes XXIII | Foto: Roger Viollet – Hollandse Hoogte

Inzefoto: Margriet Krijtenberg

Wanneer en hoe heeft u Robert Schuman ontdekt?

"Ik ben in 1987 afgestudeerd in Europese Studies en kwam zijn naam tegen samen met die van Adenauer, De Gasperi en Monnet. Ik was er altijd van overtuigd dat laatstgenoemde het belangrijkste was geweest voor de oprichting van de EU.

Jaren later, in 2007, was ik lid van de onderzoeksgroep European Integration aan de Haagse Hogeschool. Daar

ben ik nog steeds docent bij het European Studies Program. Ik onderzocht wat Gandhi, H. Johannes Paulus II en Schuman gemeen hadden, waardoor ze hun idealen zo krachtig in concrete daden konden omzetten. Ik ontdekte dat hun denken gebaseerd is op een sterke overtuiging van de waardigheid van de mens. Het leek de professor die mijn onderzoek leidde, dr. Ben Hoetjes, een goed idee om een symposium over deze drie mannen te organiseren. Dat

deden we met een team van collega's en studenten van onze opleiding Europese Studies."

En...

"Het overtrof al onze verwachtingen! Het symposium werd geopend door Prins Constantijn en bijgewoond door de Indiase ambassadeur en andere diplomaten. Er kwamen docenten en studenten van alle Nederlandse universiteiten. Er waren ongeveer 250

deelnemers. Het was een groot succes. Professor Hoetjes suggereerde dat ik verder zou gaan met mijn onderzoek naar deze grondlegger van de EU en aan een promotieonderzoek zou beginnen. Zo startte ik een jaar later aan de Universiteit Leiden, op de campus Den Haag. In 2012 promoveerde ik als eerste van dit centrum bij dr. Paul Cliteur. De titel van mijn onderzoek was: *Schuman's Europe. His frame of reference.*"

'Hij was een zeer standvastige en gewetensvolle man die vanuit zijn geloof leefde. Geen wonder dat er nu een zaligverklaringsproces voor hem loopt'

Wat weten uw studenten over Robert Schuman wanneer ze in uw les komen?
"Vrijwel niets. Voordat ik het onderwerp presenteer, vraag ik meestal: 'Wie is Robert Schuman?' Dan hoor ik vaak: 'Een Formule 1 coureur!', of: 'Een componist uit de negentiende eeuw.' Maar die onwetendheid is de beste manier om de les te beginnen. Daarna kan ik hen prikkelen met iemand wiens leven zich prima leent voor een boeiend film-script."

Wat is het meest opvallende aan zijn leven?
"Moeilijk te zeggen. Hij was een zeer standvastige en gewetensvolle man die vanuit zijn geloof leefde. Geen wonder dat er nu een zaligverklaringsproces voor hem loopt. Hij streefde naar vrede in Europa en bereikte dit door zijn Schuman-verklaring. We hebben nog nooit zo veel jaren van vrede gekend tussen de Europese lidstaten als nu. Op zijn 26^e beheerste hij meerdere talen vloeiend en was hij al een prestigieuze jurist met een advocatenkantoor in Metz. In 1940 werd hij door de Gestapo gearresteerd omdat hij niet wilde samenwerken met de nazi-regering. In 1942 wist hij te ontsnappen en onder te duiken tot de bevrijding, maar hij bleef praten over de noodzaak van verzoening tussen Frankrijk en Duitsland om tot vrede te komen in Europa. Tussen 1947 en 1952 was hij minister van Financiën, premier en minister van Buitenlandse Zaken in de Vierde Franse Republiek. Op 9 mei 1950 hield Schuman als minister van Buitenlandse Zaken een persconferentie gehouden voor meer dan tweehonderd journalisten om de Schuman-verklaring te presenteren. Die dag werd de Europese Unie geboren, onder de naam Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal."

Wat is de essentie van zijn gedachtegoed?
"Die ligt besloten in hoe hij de eerste vreedzame revolutie in Europa gestalte wist te geven. Het is de gedachte dat de mens als sociaal en spiritueel wezen in alles centraal dient te staan. De economie moet de mens dienen en niet andersom; de politiek is er om de

samenleving te organiseren en de mens te beschermen, enzovoort. Schuman was van mening dat de Grieks-Romeinse traditie en de joods-christelijke wortels het Europese erfgoed waren dat de mensen met elkaar verbindt. Volgens hem zijn de essentiële principes voor integratie: verzoening, solidariteit, subsidiariteit, dat wil zeggen: niet meer helpen dan nodig is, om te voorkomen dat mensen in passiviteit belanden. Internationale afspraken en regelgeving alleen instellen op de gebieden waar dat écht nodig is, zodat elke regio en elk land zijn eigen identiteit zo veel mogelijk behoudt. De actuele betekenis van Schumans ideeën is verrassend. Bepaalde conflicten in onze tijd lijken onoverkomelijk, zoals de Brexit, nationalisme, migratie en populisme. Maar deze vallen als het ware in het niet bij de eeuwenlange aartsvijandschap tussen Frankrijk en Duitsland, die onoplosbaar leek. Het is bijzonder als je nagaat dat het de grondleggers van de Europese integratie gelukt is om deze twee landen met elkaar te verzoenen. Ze begonnen zelfs als gelijke partners een vredesproject. De Tweede Wereldoorlog en de grondstoffen kolen en staal zijn door de Schuman-verklaring instrumenten voor vrede geworden."

Hoe kwam het kinderboek De vader van Europa tot stand?

"Omdat mijn colleges over Schuman zo'n goede respons kregen, dacht ik: waarom zou ik het ook niet aantrekkelijk maken voor kinderen? Zij zijn de toekomst en het is belangrijk dat ze de grondbeginselen en fundamentele principes van de Europese integratie goed kennen. Samen met Arjen de Wit, onderzoeker aan de Vrije Universiteit, heb ik dit project uitgevoerd. We hebben de tekst geschreven, een illustrator en een uitgeverij gezocht enzo voort. Het verscheen in 2018 meteen in vijf talen. In mei van dit jaar is daar ook nog het Roemeens bij gekomen."

Gebriikt u het boek zelf ook met kinderen?
"Dit jaar organiseerden we de activiteit 'Schuman for Kids' op onze hogeschool.

Een legertje van 156 kinderen van 9 en 10 jaar trok met hun begeleiders door de gangen van de Haagse Hogeschool. De studenten en docenten keken hun ogen uit bij het zien van zulke jonge bezoekers! Ook dit jaar hebben een aantal scholen het boekje bij hun lessen *European Hours* gebruikt: dat zijn 6 lessen van 90 minuten over Europa. De kinderen werden in groepjes verdeeld om conflicten die ze in hun omgeving ervoeren te bespreken en oplossingen te zoeken aan de hand van ideeën uit het boekje. Ook maakten ze posters over de verschillende EU-landen."

Zijn er plannen voor de toekomst met betrekking tot het Schuman-project?
"Ik had nooit verwacht dat het mij zo veel tijd zou gaan kosten! Ik word nu gevraagd om artikelen te schrijven in wetenschappelijke tijdschriften en conferenties te geven in internationale politieke onderzoekscentra. In 2020 viert de Schuman-verklaring haar zeventigjarig jubileum. Ik neem dan een sabbatical van vier maanden om enkele universiteiten te bezoeken waarmee we aan uitwisseling doen via het Erasmus-project. Het is de moeite waard het gedachtegoed van Schuman te verspreiden." ●

Kinderboek over Schuman

De tienjarige Amira en haar vader zijn politieke vluchtelingen uit Syrië die asiel hebben gekregen in Duitsland. Amira's moeder is in de burgeroorlog om het leven gekomen. Om Europa te ontdekken, reizen ze per trein door ruimte en tijd. Ze ontmoeten Schuman in de verschillende fasen van zijn leven en maken kennis met de geschiedenis van Europa. Ze ontdekken welke grote oorlogen er zijn geweest en hoe belangrijk verzoening is. De mens staat centraal in de economie, en goede internationale betrekkingen zijn onmisbaar om vrede te bereiken.



Margriet Krijtenburg & Arjen de Wit, De vader van Europa.

Uitgeverij: Paraiges Jeunesse
Pagina's: 36 | € 12,-
ISBN: 978 23 7535 075 1

De Nederlandse versie is verkrijgbaar via www.boekhandeldouwes.nl.